

Titel:
Auteur:
Uitgeverij:

Smaakspoken
Daan Faber & José Luis García Lechner
Uitgeverij Volt, onderdeel van Singel Uitgeverijen

Kidsweek in de Klas heeft in samenwerking met uitgeverij Volt een lespakket ontwikkeld bij het boek *Smaakspoken* van Daan Faber & José Luis García Lechner. Aan de hand van het lespakket kunt u aandacht besteden aan begrijpend lezen en wereldoriëntatie. Het is geschikt voor kinderen in groep 5 t/m 8.

Kerdoelen

- Kerdoel 9** De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.
- Kerdoel 10** De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
- Kerdoel 41** De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

Tussendoelen

- De leerlingen lezen (humoristische) verhalen passend bij hun leeftijd en ontwikkelen een eigen literaire smaak.
- De leerlingen plannen, sturen, bewaken en controleren hun eigen leesgedrag.
- De leerlingen stellen zichzelf vragen en beantwoorden deze tijdens het lezen.
- De leerlingen leren over de werking en functie van de zintuigen.

Lesdoelen

Aan het eind van de les:

- kunnen de leerlingen in het kort vertellen waar de eerste twee hoofdstukken uit het boek *Smaakspoken* over gaan. Het maken van aantekeningen tijdens het lezen helpt hen hierbij.
- kunnen de leerlingen de vijf basismaken herkennen door middel van een proefje.

Open de digibordles door een keer in het midden op de les te klikken. Vervolgens opent zich aan de rechterkant een scherm. Klik op **Geef les** en loop stap voor stap door de les met de leerlingen. Laat de leerlingen interactief meedoen middels een wisbordje/kladblaadje of laat **de leerlingen meedoen met hun eigen device**. Dit doet u als volgt:

1. Vink links onderaan uw scherm *Devices in de klas* aan.
2. Klik op *Deel scherm* om het scherm op het digibord te delen met uw leerlingen.
3. Uw leerlingen gaan naar www.lessonup.app en voeren hun naam in. Daarna voeren zij de toegangscode in die links onderaan uw scherm staat.
4. U ziet links onderaan uw scherm hoeveel leerlingen er meedoen.
5. Uw leerlingen kunnen op hun eigen device antwoord geven op de vragen. U ziet hoeveel leerlingen de vragen juist beantwoord hebben. Uw leerlingen krijgen op hun eigen device directe feedback, zoals 'Yes, goed gedaan!' of 'Helaas ...'. LessonUp toont tussendoor een tussenstand. U kunt zelf bepalen of u deze tussenstand wel of niet wilt laten zien aan de leerlingen. Klik op de eerste slide onderaan op *Leerlingen* en zet het vinkje bij *Toon tussenstand* aan of uit.

Instructie

Voorkennis activeren en lesdoelen bepalen

slide 2 t/m 4

Vraag welke leerlingen al eens in een restaurant gegeten hebben. Vorm groepjes, waarbij u ervoor zorgt dat in elk groepje een kind zit dat al eens in een restaurant gegeten heeft. Deze kinderen vertellen in hun groepje naar welk restaurant zij zijn geweest, wat ze leuk of minder leuk vonden aan het eten in een restaurant en of ze nog weten wat ze gegeten hebben. Vertel de leerlingen dat jullie samen een gedeelte uit een boek gaan lezen dat over een meisje gaat waarvan de vader een restaurant heeft: *Smaakspoken*. Bespreek vervolgens de lesdoelen.

Voorlezen

slide 5 t/m 12

Lees het eerste hoofdstuk uit het boek *Smaakspoken* voor. De kinderen kunnen meelesen in hun eigen boek en/of op het bord. Bespreek vervolgens de (quiz)vragen.

- Wie komen er allemaal in het boek voor? Noteer de namen en schrijf op wat je al over deze persoon te weten bent gekomen. Kies zelf hoe je dit doet. Maak je bijvoorbeeld gebruik van een lijstje? Een mindmap? Een schema? De leerlingen bespreken middels de werkvorm denken-denken-uitwisselen hun antwoorden.
- Waar slaapt Puck? *Antwoord D: op zolder.*
- Waar of niet waar? Puck hangt het liefst in de keuken rond. *Waar.*
- Puck ruikt een zoete geur. Wat is het? *Antwoord A. Panna cotta.*
- De vader van Puck is boos op haar. Leg in je eigen woorden uit wat je daarvan vindt. *Eigen mening leerling.*
- Als jij Puck zou zijn, wat zou jij dan hetzelfde hebben gedaan? Zijn er ook dingen die jij anders had gedaan?

Denken-delen-uitwisselen

Eerst denken de leerlingen zelf na over de vraag, vervolgens bespreken ze de antwoorden in hun groepje en ten slotte wisselt u de antwoorden klassikaal uit.

Lees het tweede hoofdstuk samen met de leerlingen. Zorg ervoor dat de leerlingen aan het eind van de les in het kort kunnen vertellen waar het hoofdstuk over gaat.

IK

Doe hardop denkend voor wat er in uw hoofd gebeurt tijdens het lezen van het eerste gedeelte van het hoofdstuk en laat zien hoe u de belangrijkste informatie uit de tekst haalt. Het maken van aantekeningen tijdens het lezen kan helpen om steeds meer grip te krijgen op de tekst. Bijvoorbeeld:

- **! / A ... 'Puck wil opspringen en gillen, maar haar lichaam en mond zijn bevroren'.** Ik denk dat Puck de oude vrouw eng vindt. Dat denk ik omdat de schrijver schrijft dat Puck wil opspringen en gillen maar dat dit niet lukt. Het lijkt of ze verstijfd is van schrik.
- **? ... Ik wil je iets moois laten zien.** Ik weet nu dat de oude vrouw Jeju heet en iets moois wil laten zien aan Puck. Ik vraag mij af wat ze wil laten zien en of dat iets te maken heeft met hoe ze eruitziet: druipend duikpak, ronde duikbril, harpoen en soppende waterschoenen.
- **A! ... vollemaanlicht.** Ik weet nu dat het waarschijnlijk nacht is. De maan zie je namelijk meestal alleen als het donker is. Dit stuk van het verhaal speelt zich dus 's nachts af.
- **? ... reuzenkooi.** Zullen ze gevangenzitten? Ik denk niet dat ze echt gevangenzitten want in de tekst staat *alsof*. Ik vraag mij af waar ze dan wel zijn.
- **Brilletje ... enorm skelet.** Ik zie nu een heel groot skelet voor me. Een skelet dat net zo groot is als het skelet van een grote dinosaurus. Het skelet ligt op een witte vlakte en het is nacht, de volle maan is in de lucht te zien.

Controle van begrip vragen (CVB-vragen)

Controleer tussendoor in hoeverre de leerlingen de tekst hebben begrepen. Laat hen individueel de CVB-vragen beantwoorden op een wisbordje of laat hen meedoen met hun eigen device.

CVB-vragen

- Waar denk jij dat Puck en Jeju zijn? *Eigen antwoord.*
- Hoe denk jij dat Puck zich voelt? Kun je dit uitleggen op basis van de aantekeningen die we hebben gemaakt? *In het begin was Puck bang ('Puck wil opspringen en gillen, maar haar lichaam en mond zijn bevroren'), maar daarna vertrouwt ze Jeju toch wat meer ('Door de zachte stem en lieve ogen van de oude vrouw stopt Puck met beven. Tot haar eigen verbazing pakt ze zelfs de uitgestoken hand van de duikster.'). Op het einde is Puck verbaasd en verwonderd ('Puck kijkt verdwaasd rond' + '... en ziet tot haar schrik').*
- Wat denk je dat we nu gaan lezen? Hoe denk je dat het verhaal verder gaat? *Eigen antwoord.*

WIJ

Laat de leerlingen in tweetallen de volgende bladzijde lezen. Zij zorgen ervoor dat ze de pagina goed begrijpen. Het maken van aantekeningen tijdens het lezen helpt hen hierbij. Bespreek de aantekeningen van de leerlingen en vul aan waar nodig. Bijvoorbeeld:

- ? ... **'Die zwom hier vroeger.'** Ik vraag me af hoe het kan dat de walvis daar vroeger gezwommen heeft. Wat zal er met het water gebeurd zijn?
- ! ... **Zoutkristallen.** Dit wist ik al. Ik heb een keer een filmpje gezien over zoutkristallen. Daarom wist ik al dat je zoutkristallen kan vinden op plekken waar eerst een zee was.
- A / ! ... **zeewater verdampt.** Ik weet nu dat het zeewater dat hier eerst was, is verdampt. Als water heel warm wordt, verandert het in lucht/gas. Het zal dus erg warm zijn geweest op die plek, want al het zeewater is weg.
- **Brilletje ... Jeju steekt haar tong uit.** Ik zie voor me hoe Jeju haar tong uit haar mond steekt. Ik denk dat ze iets gaat proeven.
- A ... **'Knisperend smelt het in haar mond.'** Ik weet nu dat zoutkristallen smelten als ze warm en nat worden. In je mond is het namelijk warmer en je tong is vaak een beetje nat.
- ? / A ... **'Lekker zout'.** Ik weet nu dat Puck van zout houdt. Ik vraag me wel nog steeds af waarom ze op die plek zijn?

CVB-vragen

- Waar of niet waar, denk je? Op de plek waar ze zijn was vroeger een hele kleine zee. Kun je uitleggen waarom je dit denkt? *Antwoord B: Niet waar. Er was een grote zee op de plek waar ze nu zijn. Dit weet ik omdat we weten dat er een walvis in de zee zwom en er ook een bootje heeft gevaren. Ik denk niet dat dat had gekund als het maar een kleine zee was.*
- Weet jij hoe zout smaakt? Wat vind jij van de smaak zout? Kun je eten noemen dat een zoute smaak heeft? *Eigen antwoord. Bijvoorbeeld: ik vind zout heel erg lekker. Zo eet ik bijvoorbeeld graag zoute dropjes en doe ik zout op mijn friet.*

JULLIE

Laat de leerlingen in tweetallen de volgende twee bladzijdes lezen. Ze maken samen aantekeningen en zorgen er samen voor dat ze de tekst goed begrijpen. Bespreek daarna dit gedeelte van de tekst aan de hand van de CVB-vragen.

CVB-vragen

- Wat kan je met de smaak zout doen? *Antwoord C; Met de smaak zout kun je sommige smaken wegdrücken en andere smaken juist versterken.*
- Puck neemt een hele hand kristallen in haar mond en dan gebeurt er iets. Wat laat dit voorbeeld zien? *Dat de hoeveelheid zout die je gebruikt belangrijk is.*
- Hoe noem je de plekjes op je tong waarmee je kan proeven? *Antwoord C; smaakpapillen.*
- Waar of niet waar: Oudere mensen hebben minder smaakpapillen dan jongere mensen. *Waar; het aantal smaakpapillen neemt af als je ouder wordt.*

JIJ

Laat de leerlingen het laatste gedeelte van het hoofdstuk zelfstandig lezen. Zij zorgen ervoor dat ze hun leesbegrip tijdens het lezen monitoren, zodat ze de tekst goed begrijpen. Het maken van aantekeningen helpt hen hierbij. Vraag de leerlingen na het lezen wat zij te weten zijn gekomen over proeven en smaken. Ze noteren dit voor zichzelf en bespreken het in hun groepje middels de werkvorm denken-delen-uitwisselen.

Verwerking

slide 28 en 29

Puck wil graag goed leren proeven zodat ze haar vader kan helpen in de keuken. In het boek is een eerste smaak besproken: zout. De leerlingen in de klas gaan ook oefenen met proeven. In een experimentje gaan de leerlingen ontdekken hoe de vijf basissmaken proeven zodat ze dit kunnen herkennen.

Bekijk eerst samen met de leerlingen welke vijf smaken ze gaan proeven. Verdeel de klas vervolgens in groepjes van minimaal twee leerlingen. Ieder groepje ontvangt een blinddoek, het proefblad en de ingrediënten. Leg uit dat ze hun ogen dicht kunnen doen of de blinddoek op kunnen zetten om extra goed te proeven. Als je je ogen dicht hebt kun je je namelijk extra goed concentreren op de smaken in je mond. Geef een korte toelichting op het proefblad en laat ze daarna starten.

i Verder in het boek worden ook *pittig* en *vet* behandeld. Deze twee zijn niet meegenomen omdat ze niet bekend staan als een basissmaak. Pittig is officieel geen smaak (je hersenen gaan er van rinkelen, niet je smaakpapillen). Vet is sinds kort wel een echte smaak, maar niet los herkenbaar met je tong.

Reflectie en afsluiting

slide 30 t/m 33

Bespreek de uitkomsten van het experimentje na en bekijk het filmpje. Draai vervolgens aan het rad en bespreek de vragen:

- Welke smaak vind jij het lekkerst?
- Welke smaak vind jij het minst lekker?
- Zou jij de rest van het boek *Smaakspoken* willen lezen? Waarom wel of niet?
- Hoe denk jij dat het verhaal van Puck verder gaat?

Blik tenslotte terug op de lesdoelen. Als het goed is kunnen de leerlingen nu in het kort vertellen waar de eerste twee hoofdstukken van het boek *Smaakspoken* van Daan Faber & José Luis García Lechner over gaan en kunnen ze de vijf basissmaken herkennen.

